

List Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona

Lovac

Broj 105

Tuzla, mart/ožujak 2025.

Cijena 1,00 KM

Lovac

List Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Izlazi tromjesečno

Izdavač:
Upravni odbor Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Za izdavača:
Seid Čorbić, dipl. ing. šum.
predsjednik UO SLD TK

Redakcija lista "Lovac":
Jusuf Selmanović (Kalesija)
Dževad Korman (Tuzla)
Damir Abdulahović (Banovići)
Nusret Kamenjaković (Živinice)
Elvir Garibović (Sapna)
Edin Taletović (Srebrenik)
Meho Pezerović (Gračac)
Hajrudin Imširović (Teočak)
Senad Selimbašić (Kladanj)
Džemal Jukan (Gračanica)
Enes Sejdinović (Lukavac)
Kemal Bratić (Doboj-Istok)
Hasan Slomić (Čelici)

Glavni i odgovorni urednik:
Seid Čorbić, dipl. ing. šum.

Urednik i lektor:
Prof. Mirzet Ibrišimović

Stručni saradnik:
Selver Pirić

Fotoliti:
B Concept Sarajevo

Priprema i štampa:
"Mikroštampa" Tuzla

Za štampariju:
Šaban Cipurković

Adresa redakcije "Lovac"
Tuzla, Džindić mahala 13.
Tel./fax: 035/258-004
Web site: www.lovac.tk.com
E-mail: info@lovactk.com

Račun kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla
132-100-03092192-27

Na osnovu mišljenja Ministarstva
za obrazovanje, nauku, kulturu, sport
i informisanje Vlade TK broj
10/1-452-25-2/98 od 28. 08. 1998. god.,
list „Lovac“ oslobođen je dijela
poreza na promet

Lovstvo je više od lova

Svjetski dani divljači, planina, rijeka, šuma, voda, planete, prirode, okoliša i biološke raznolikosti se obilježavaju u proljeće i tome je LOVAC posvetio pažnju u mnogim od više od 100 svojih listova sa stanovišta iskonske uloge lova na opstanak i razvoj čovjeka i savremene uloge lovca na opstanak prirode. Lov je generativni alat nastanka čovjeka i duboko je upisan u njegovo prirodno naslijeđe. Čovjek je 99% svog postojanja bio lovac, a današnji lov je način života koji razvija ljudske vrline i propagira zdrav život u suglasju s prirodom. Iako je glavna aktivnost lovstva lov, lovstvo je postalo širi pojam od lova jer po svom naučnom, odnosno ekonomskom i društvenom značaju treba zauzeti važno mjesto u gospodarstvu. Lovnogospodarska osnova, program uzgoja divljači i program zaštite divljači, moraju imati funkciju zaštite i očuvanja biološke i ekološke ravnoteže prirodnih staništa divljači (održavanje biološke raznolikosti genofonda životinjskih vrsta) i moraju obezbijediti trajno korištenje prava lova. Cilj lovstva je povećanje raznovrsnosti staništa i brojnih stanja i kvaliteta divljači na ekološki, ekonomski i društveno prihvatljiv način, kroz reintrodukciju autohtonih vrsta divljači.

Neizostavnost lova u historijskom razvoju čovjeka na biološkom, evolucijskom, duhovnom i kulturnom planu danas ima i naučne značajke. Razvoj lovstva zahtijeva da se zasniva na saznanjima savremenog šumarstva, agronomije, veterine, biologije, ekologije, ekonomije i organizacije. Savremeni procesi automatizacije, industrijalizacije i urbanizacije sa svim neumitnim degradacijama životne sredine, praćeni su brojnim vidovima dehumanizacije i otuđenjem čovjeka od prirode pa i od ljudske suštine. S druge strane ti procesi motiviraju čovjeka da svoje slobodno vrijeme koristi u prirodi, u cilju rekreacije, socijalizacije i edukacije. Time se čovjek našao u poziciji da značajno utiče na razvoj životinjskih vrsta, uzgajajući ih i naseljavajući, a sve veća brojnost lovaca zahtijeva i razvoj etičkih i drugih socijalnih mehanizama u odnosu čovjek-čovjek, čovjek-divljač i općenito čovjek-priroda. Lovstvo mora biti posvećeno liječenju civilizacijske otuđenosti, zaštiti prirodnih potencijala i biti mehanizam reduciranog intervencionizma. Ovo posljednje se tiče poznavanja svojstava određene vrste divljači. Analiza podataka o populaciji omogućava uspješnu selekciju na strategiji osmišljenog humanog i racionalnog odstrjela jedinki koje ugrožavaju razvoj zdrave populacije, i koji je uravnotežen s prirastom, a zasnovano na načelu dobrog gazdovanja i etičke samokontrola, i na način da doprinose očuvanju ekološkog i moralnog naslijeđa i zaštiti prirodnih vrijednosti. Osmišljen i regularan lov nikad ne vodi do istrebljenja populacije. S obzirom da je drevna lovna kultura dio čovjekovog identiteta očekivano je da lovci s naglašenim senzibilitetom vrše aktivnu zaštitu izvornosti prirode i staništa divljači, ekološki djeluju, brinu o raznolikosti flore i faune, pošumljavaju, divljač uzgajaju, štite, prihranjuju, obezbjeđuju genetsku čistoću i oplemenjuju divljač kroz selektivni i uzgojni odstrjel nerazvijenih i bolesnih jedinki. Djelovanje lovca se time ne iscrpljuju jer lovstvo ne zanemaruje ni aktivnu zaštitu od štetnih čovjekovih aktivnosti koje se primjerice odnose na krivolov i nezakonit lov, ili štete od divljači u poljoprivredi, štete od klimatskih promjena i elementarne nepogode. To znači da je uloga lovca i da svojom naporima ublaži uticaj promjena koje su dovele do narušavanja biodiverziteta.

Lov je ekološki alat, a lovci su zaštitnici prirode i zdravih jedinki faune pa je ispravno lov sagledavati u širem kontekstu pojma lovstva koji podrazumjeva interdisciplinarnu nauku, struku i općekorisanu djelatnost.

M.I.

Lovci SLD TK na Sajmu lova, ribolova i oružja FeHoVa 2025. u Mađarskoj

Tradicionalni i jubilarni, 30.-ti međunarodni sajam lova, ribolova i oružja FeHoVa Budapest 2025 obilovao je brojnim izlozama pasa, prodajnim štandovima, degustacijama mesa od divljači i ribe, prezentacijama, takmičenjima i još mnogo čim iz svijeta lova, ribolova i aktivnosti u prirodi. Proizvođači svih poznatih marki lovačkog oružja, lovačke garderobe, lovačkih trofeja ribolovnog pribora, čamaca i raznih drugih dodataka za lovce i ribolovce, na sajmu su

prezentovali svoje proizvode. Oko 200 izlagača iz 12 zemalja predstavilo je svoje najnovije proizvode u u Kongresno-izložbenom centru HUNGEXPO u Budimpešti od 6. do 9. februara 2025., a među 38 hiljada posjetilaca su bili i predstavnici članica Saveza lovačkih društava TK (na nekoliko fotografija), koji svake godine upriliče odlazak na ovaj prestižni svjetski sajam.

Selver Pirić
Sekretar SLD TK

Sastanak u Ministarstvu trgovine, turizma i saobraćaja

Delegacija, odnosno predstavnici Saveza lovačkih društava TK, u sastavu Seid Čorbić, dipl. ing. šum., predsjednik SLD TK, Senad Selimbašić, dipl. ing. šum., predsjednik Savjeta za lovstvo SLD TK i Selver Pirić, sekretar SLD TK, odžali su konstruktivan sastanak sa predstavnicima Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja TK i predstavnicima turističkih agencija s područja TK. Sastanak je upriličen u

prostorijama Ministarstva na inicijativu građana s područja Tuzlanskog kantona koji žive i rade u Kataru, uspješno tematizirajući mogućnost da državljani Katara učestvuju u komercijalnom lovu koje organizuju članice SLD TK, čime bi se unaprijedili turistički potencijali, odnosno turistička ponuda Tuzlanskog kantona.

Selver Pirić
Sekretar SLD TK

Novogodišnji turnir u streljaštvu

Jedanaestog januara, na lokalitetu strelišta na Staroj Majevidi, u organizaciji Saveza lovačkih društava TK i uz podršku (sufinansiranje) Turističke zajednice Grada Tuzla, održana je tradicionalna manifestacija Novogodišnji turnir u streljaštvu, na kojoj je učestvovalo osam ekipa sa oko 40 takmičara iz članica SLD TK i iz streljačkih ekipa s područja cijele Bosne i Hercegovine. Manifestaciju je svečano otvorio Nikola Kovačević, predsjednik Komisije

za lovno streljaštvo SLD TK a nakon završetka takmičenja prigodnim obraćanjem zatvorio ju je te dodjelio pehare i medalje najuspješnijim pojedincima i ekipama, Seid Čorbić, predsjednik SLD TK.

Poredak u ekipnoj konkurenciji nakon završetka takmičenja:

1. Ekipa SK „Semberija” Bijeljina
2. Ekipa LD „Tuzla” Tuzla
3. Ekipa LD „Majevidica” Srebrenik

Poredak u pojedinačnoj konkurenciji nakon završetka takmičenja:

1. Kaldrmdžić Jozo, član LD „Tuzla” Tuzla
2. Osmić Elmir, član LD „Srndać” Gračanica
3. Zahirović Emir, član LD „Majevidica” Srebrenik
4. Kaldrmdžić Antonio, član LD „Tuzla” Tuzla
5. Palavrić Nedim, član SK „Semberija” Bijeljina
6. Palavrić Emir, član SK „Semberija” Bijeljina

Selver Pirić
Sekretar SLD TK

Neke aktivnosti Lovačkog društva „Spreča“ Kalesija

Piše:
Damir Huremović

Sekcija „Memići“

U sklopu redovnih aktivnosti LD „Spreča“ Kalesija je nabavilo kukuruz u zrnu i klipju kako bi izvršili redovnu zimsku prihranu divljači. Tako su lovci Sekcije „Memići“, na čelu sa grupovodom Eminom Loznicom, u decembru i januaru, iznijeli u lovište više stotina kilograma kukuruza. U proteklom periodu lovci LS „Memići“ su izgradili više lovno-tehničkih objekata na lokalitetu Bara. Između Zukića i Pandurice su izgradili nadstrešnicu, iskopali su bunar i blatnište za crnu divljač. Izgradili su i više pojila u zoni svoje odgovornosti. U Krušicima su proširili lovačku kuću ispred koje su napravili kamin s pečenjarom. U narednom periodu planiraju obnoviti visoke čeke na Ceru, izgraditi nove i obnoviti postojeće lovno-tehničke objekte. Grupovođa je pohvalio mlade lovce koji su izuzetno aktivni u svim lovačkim aktivnostima.

Sekcija „Tojšići“

Lovci Sekcije „Tojšići“ ove zime su dali veliki doprinos u prihrani divljači. U lovište su iznijeli više stotina kilograma žita u zrnu i klipju. Hajrudin Bajrić, lovovođa LS „Tojšići“, istakao je da su lovci Grupe „Kikači“, na čelu sa Mirnesom Jakubovićem, pored svih tih aktivnosti, vlastitim sredstvima uzorali 2 duluma njive

gdje su posijali kukuruz za prihranu divljači. U svim tim aktivnostima posebno su se istakli lovci: Damir Smajić, Mirzet Zulfić, Šaban Selimović, Izet Hodžić, Salko Džananović, Mustafa Mujkić, Sulejman Zulfić i Nihad Subašić. Lovci LS „Tojšići“ nabavili su 60 zečeva kako bi obogatili areal ove lovne divljači. Projekt je finansiran od povrata dijela sredstava od strane Društva, u iznosu od 7.300 KM. Ostatak novca od 2.700 KM donirali su lovci. Ovo je veliki doprinos u obnovi zeca u kalesijskom lovištu na području djelovanja LS „Tojšići“. U svemu tome domaćinski pristup lovovođe Hajrudina Bajrića, kojeg cijene i poštuju svi lovci u Sekciji, daju odlične rezultate na terenu. Za naredni period planirali su da izgrade više lovno-teničkih objekata, hranilica i solila. Pri tome, poštovanje lovačke etike i njegovanje međuljudskih odnosa su na prvom mjestu, istakao je lovovođa Bajrić.

Sekcija „Kalesija”

Lovci Sekcije „Kalesija”, pored svih redovnih aktivnosti, vršili su i zimsku prihranu divljači. Da bi se divljač zadržala u zoni lovišta Sekcije, postavili su automatske hranilice, izgradili su solila i drvene hranilice koje su redovno dupunjavali kukurzom. Zaštita divljači nam je na prvom mjestu, istakli su lovci ove Sekcije.

Sekcija „Hrasno”

Lovci sekcije „Hrasno” u protekloj lovnoj sezoni su posebno imali uspješan lov na crnu divljač. Pored redovnih lovačkih aktivnosti, vodili su brigu o zimskoj prihrani divljači. S obzirom da Sekcija gazduje lovištem na obrancima Majevice, iznijeli su sjeno, kukuruz i so kako bi se divljač zadržala u lovištu i lakše prezimila. Obnovili su postojeća hranilišta i izgradili nova. Za naredni period su planirali izgraditi dosta novih lovno-tehničkih objekata.

Lov na Osretku

Mladi kalesijski lovac Mirza Ahmetbegović, član Grupe „Kalesija”, veoma vrijedan, aktivan lovac, u decembarskom lovu grupa Kalesija, Brda i Jajići Sekcije „Kalesija”, pokazao je zavidno lovačko umijeće. Pored svih iskusnijih lovaca, sreća se njemu osmjehnula. Uz pomoć pasa goniča, na lokalitetu Osretka, odstrijelio je

svog prvog vepra. Grupovođa Ramiz Mustafić istakao je Mirzinu odgovornost, sposobnost i vrjednoću. Iako mlad lovac pouzdan je i redovan u svim aktivnostima u prihrani i zaštiti divljači u lovištu.

Tradicija lova

Lov u porodici Hadžić je tradicija od osnivanja LD „Spreča” Kalesija. Najmlađi lovac te porodice, Mirza Hadžić, član Sekcije „Memići”, ljubav prema lovu je naslijedio od djeda Smaje, koji je dao veliki doprinos kalesijskom lovstvu, za što je dobio diplomu počasnog člana 2014. godine. Unuk Mirza, član Društva od 2018. godine, vrijedan je lovac i odgovoran je prema svim povjerenim lovačkim dužnostima. U svemu tome zasluge i zahvalnost pripadaju i Izetu Mehmedoviću, Mirzinom mentoru, koji ga je podučavao vještinama i lovačkoj etici. Kao član LS „Memići”, Mirza je odstrijelio vepra.

Lovac za primjer

Ibro Loznica stari je kalesijski lovac i gazija. Lovac je od 1979. godine i uvijek je predvodnik aktivnosti i uzornosti kao čestit i vrstan lovac. Bio je mentor mnogim mladim lovcima. Izradio je desetine solila i hranilica. Zbog svog velikog doprinosa razvoja lovstva, ali i odbrani domovine, uvijek je bio posebno cijenjen među lovcima. Dobitnik je mnogih i raznih lovačkih

priznanja, a diplomu počasnog člana Društva je dobio 2021. godine. Iako je u osmoj deceniji života i dalje je aktivno ažuran u lovačkim akcijama.

Ostvarena želja

Pisati o starim kalesijskim lovcima posebno je zadovoljstvo. Emsad Bećirbašić, član LD „Spreča” Kalesija od 1995. godine, ljubav prema lovu je naslijedio je od oca Emina zv. Muhamed. Kao dječak je počeo izlaziti u lovište sa ocem i njegovim kolegama. Godine su prolazile i Emsad je strast prema lovu prenio na svog sina Semira koji je postao član Društva 2007. godine.

Vodeći se željom da okupi ponos kalesijskog lovstva, stare lovce koji su lovili sa njegovim ocem i od kojih je učio o lovu, Emsad je, pored oca Emina (lovi od 1979.), u lov pozvao Aliju Salihovića (član Društva od 1976.) i Adema Mahmutbegovića (član Društva od 1968.). Sva trojica su počasni članovi. Uz prigodan ručak kod lovačke kuće, gdje su bili i ostali lovci, sa zanimanjem su se slušale priče ovih iskusnih lovaca, kao da su se listale najljepše lovačke enciklopedije. Iako je na privremenom radu u Austriji, Emsad koristi svaku priliku da dođe u lov u Bosnu.

Sjećanje na stare kalesijske lovce

Nekad, sedamdesetih godina XX vijeka, u lov se išlo s posebnim merakom i pijetetom, u odijelu i s kravatom da bi se odalo poštovanje lovu i osjećaju lovovanja, s tim da lovac nije mogao biti bilo ko. Lovci su bili ugledni domaćini, poljoprivrednici, inženjeri, ljekari, učitelji, profesori. Bez obzira na školsko obrazovanje bili su to prije svega veliki, poštovani ljudi, istinski zaljubljenici u prirodu. Udarili su etičke kodekse i temelje lovstva u Kalesiji. Ljubav prema lovu i prirodi su prenijeli na sinove, unuke, rođake i komšije koji su im se divili kad ih vide da idu u lov. Ovo je sjećanje na kalesijske lovce koji nisu među nama ali su ostavili neizbrisiv trag: Džemail Križevac, Huso Križevac zv. Brzi, Mustafa Kurtić, Ohran Križevac, Safet Šabanović, Fejzo Majdančić, Juso Glavica, Šaban Bećirbašić, Suljo Selmanović, Ruvejd Mujkanović zv. Kuršum i drugi lovci koji su bili i ostali primjer ljudskog dostojanstva.

Neke aktivnosti Lovačkog društva „Srndać“ Gračanica

Lovačko veče

U organizaciji Upravnog odbora LD „Srndać“ Gračanica, u restoranu sportsko-rekreativnog centra „Bazeni Nasko“ u Donjoj Orahovici, krajem prošle godine je održano lovačko veče, tradicionalno druženje lovaca i njihovih ljepših polovina, uz učešće oko 300 članova LD i gostiju - zvanica iz SLD TK, drugih lovačkih društava Saveza, predstavnika društveno-političkog života i medija. Uz bogatu trpezu, prigodan muzički program, tombolu i ostale kulturno-zabavne sadržaje, družilo se do kasno u noć. Prisutnima se kratko obratio Džemal Jukan, predsjednik Društva,

poželivši svima dobrodošlicu uz zahvalnost što se se odazvali manifestaciji i što su svojom prisustvom uveličali lovačko veče, a dobrodošlicu su poželjeli i Enes Ahmetbašić, dopredsjednik Društva kao i Mersed Mujčić, član Upravnog odbora Društva.

Lovački ispit

U sklopu aktivnosti po Planom rada LD „Srndać“ Gračanica za lovnu 2024./25. godinu, u multi medijalnoj sali Mješovitog srednjoškolskog centra u Gračanici, održano je polaganje lovačkog ispita pripravnika Društva. Od 36 prijavljenih, ispitu su pristupila 34 kandidata. Nakon pismenog ispita, Komisija, u sastavu: Muhamed Bahor, Seid Čorbić, Senad Selimbašić i Selver Pirić, konstatovala je da su svi kandidati položili lovački ispit. Na osnovu zahtjeva građana, Upravni odbor LD-a je i u ove godine, a uz prethodno pozitivno mišljenje

Lovački ispit

sekcija o kandidatima, izvršio prijem novih 35 članova, tako da Društvo trenutno ima 785 članova, što ga svrstava među najbrojniju članicu SLD TK.

Prihrana i zaštita divljači

Odlukom Gradskog štaba Civilne zaštite Grada Gračanica, donesene u decembru prošle godine, proglašeno je stanje neposredne opasnosti od prirodne nepogode uzrokovane velikim sniježnim padavinama. Na hitnoj sjednici Upravnog odbora Društva, definisane su hitne mjere za pomoć divljači i sanaciji štete na lovno-uzgojnim i lovno-tehničkim objektima u lovištu. S terena su pristizali podaci da je znatan broj srneće divljači stradao od pasa lualica. Shodno nastaloj situaciji Upravni odbor je donio i Odluku o

obustavi lova na sve vrste divljači do daljnjeg (što je obuhvatilo i odgodu združenog lova na divlju svinju) te hitnom poduzimanju sveobuhvatnih radnji na zaštiti i prihrani divljači, a u kom cilju će se intenzivno raditi na iznošenju hranjiva za divljač, razgrtanju snijega do lovno-tehničkih objekata te pravljenju staza do hranilica, njihovom saniranju i dopuni s kabastom hranom, neškodljivom uklanjanju pasa lualica koji se nekontrolisano kreću lovištem i koji čine neprocjenjivu štetu divljači, o čemu svemu je nužno dostaviti sveobuhvatan izvještaj o evidentiranoj šteti u lovištu, kako na divljači tako i na objektima.

Kod gradonačelnika Grada Gračanica

Sredinom februara, gradonačelnik Grada Gračanica, Sadmir Džebo, upriličio je radni sastanak sa članovima Upravnog odbora LD „Srndać“ Gračanica. Predsjednik UO, Džemal Jukan, iskoristio je priliku da gradonačelniku ukratko predstavi Društvo, u njegovim kapacitetima i resursima, značaju u okviru društveno-političkog života kao i bitnim planovima, zadacima i obavezama u narednom periodu. Sastanak sa gradonačelnikom je iskorišten da se približe i određeni stavovi po nekim spornim pitanjima a prvenstveno na rješavanju imovinsko-pravnih odnosa i iznalaženju rješenja kod korištenja zemljišta oko lovačkog doma koje je svojevremeno dodijeljeno na trajno korištenje Društvu i koje je katasterski upisano na LD. Od gradonačelnika je zatražena dalja podrška Gradske uprave Društvu, a kroz apliciranje i realizaciju raznih projekata koji su od općedruštvenog značaja za Gračanicu i šire. Gradonačelnik je čvrsto obećao da će podržati i pomoći u svim tim nastojanjima. Na sastanku su članovi Društva upoznati da je, u povodu 1. marta, Dana nezavisnosti BiH, planiran i svečani

defile, u kojem će, između ostalih, uzeti učešće i LD u određenom kapacitetu. Sastanak sa gradonačelnikom je bio veoma konstruktivan i učinkovit, protekao je u pozitivnoj i opuštenoj atmosferi i utisak je da postoji obostrana spremnost za dobru buduću saradnju, uz napomenu da je i sam gradonačelnik u ovoj godini postao član Društva, što daje dodatnu nadu i motiv za još tješnju i uspješniju saradnju sa Gradskom upravom Grada Gračanica.

Članovima kape, Arminu dozvola za popravljavanje oružja

Na kraju protekle kalendarske godine, Upravni odbor je za sve članove Društva, za njih 750, kao novogodišnji poklon, umjesto kalendara, obezbijedio vunene marker kape sa logom Lovačkog društva.

Članu Društva, Arminu Jašareviću dipl. ing. maš., vlasniku Obrtničke radnje „OR BROWING“ sa sjedištem u Gračanici, a na osnovu Rješenja MUP-a TK, Policijske uprave Gračanica, odobreno je obavljanje djelatnosti popravljavanja, prepravljavanja i tehničkog pregleda oružja, što je u svakom slučaju potrebno za sve članove Društva a i lovce iz okruženja jer će lakše i u kontinuitetu moći vršiti kontrolu preciznosti i tehničke ispravnosti naoružanja, kao i obuku u rukovanju i gađanju, s obzirom da obrtnička radnja ima registrovano savremeno streljiste.

Psi lutalice ubili 12 srna

Tokom protekle zime na području Gračanice psi lutalice su ubili 12 srna. O tome je pisao i dnevni list „Avaz“. Članovi „Srndać“ Gračanica se protiv toga bore prihranjujući divljač, iznoseći kukuruz i sijeno u lovišta kako srne u potrazi za hranom ne bi prilazile naseljima.

GRAČANICA Strašan prizor

Gračanički lovci pripremili hranu za divljač

Psi lutalice ubili 12 srna

U potrazi za hranom one su se približile naseljima gdje su ih čekali psi

U veoma kratkom vremenu, u gračaničkim naseljima Babići i Škahovića, psi lutalice ubili su 12 srna. U potrazi za hranom, srne su se približile naseljima, a tu ih je sačekao čopor od 20 pasa.

Do ovih informacija u Lovačkom društvu „Srndać“ u Gračanici došli su zahvaljujući lovovodama Hasanu Babiću iz Lovačke sekcije „Babići“ i Omeru Okiću, lovovodi Lovačke sekcije „Škahovića“.

Oni su naišli na strašne prizore, a o ovom slučaju govori se u ovom kraju posebno među lovcima.

Mi smo nedavno u lovište iznijeli sijeno i kukuruz za našu plemenitu divljač. No, kada je hrana pojedena, a snijeg na ovom području napadao i metar dubine, srne su se, vjerovatno u potrazi za još, približile naseljima gdje su naišle na čopor. Nemamo informaciju otkud toliko pasa na tako malom prostoru. Ovo je nečuveno i mi ćemo slučaj istražiti – kazao je sekretar LD „Srndać“ Enes Ahmetbašić.

Lovci iz LD „Srndać“ su se prošle nedjelje dali na prihranjivanje divljači, iznoseći sijeno i kukuruz u lovišta, kako je kazao predsjednik Lovačke sekcije Gračanica 2 Mirze Ibrakovića.

Srne nisu mogle pobjeći od pasa jer su se zaglavile u snijegu.

H. ČALIĆ

Enes Ahmetbašić

Neke aktivnosti Lovačkog društva „Toplica“ Živinice

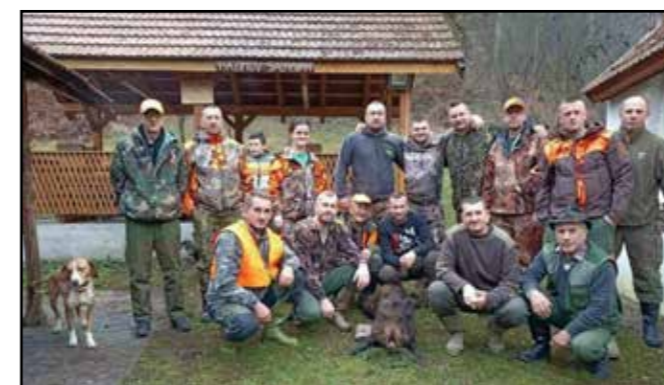
Sekcija „Šerići“

Sredinom decembra prethodne godine lovci Sekcije „Šerići“ imali su uspješan lovni dan u širokom pojasu Šerićka Dubrava-Suha, u rejonu Mračnjak. Vepra je odstrijelio Suljić Nesib zv. Sibbo, a posebne zasluge pripadaju i vođi lova, Pepić Faiku.

Sekcija „Živinice“

Sredinom decembra prošle godine lovci Sekcije „Živinice“ imali su uspješan lovni dan i druženje u lovu na crnu divljač. U rejonu Rudine vepra je odstrijelio lovovođa Akšamović Mirnes.

U drugoj polovini decembra prošle godine lovci Sekcije „Živinice“ imali su uspješan lovni dan u lovu na crnu divljač. U rejonu Rudine vepra kapitalca od preko 200 kg je odstrijelio Puzić Izet.

Sekcija „Đurđevik“

Sredinom decembra prethodne godine lovci Sekcije „Đurđevik“ imali su uspješan lovni dan u lovištu Kotornica. U rejonu Trnjak vepra je odstrijelio Muminović Amir.

Sekcija „Svojat-Bašigovci“

Sredinom februara ove godine lovci Sekcije „Svojat-Bašigovci“ obavili su akciju čišćenja Sprečkoga polja od štetočina. Nakon toga, jedan dio učesnika nastavio je druženje do kasno naveče u lovačkoj kući Toplica, kako to lovci znaju nakon uspješno odrađenog zadatka.

Sekcija „Gračanica“

U drugoj polovini decembra prošle godine lovci Sekcije „Gračanica“ imali su uspješan lovni dan u lovištu Bišina ulovivši u rejonu Miloševac pet divljih svinja. Strijelci su bili Durić Muhamed, Mušanović Ibro, Fejzić Mehmed zv. Adžo, Jusić Salih i Zahirović Semir.

Huska Konjević

Lovačko društvo „Jelen“ Gradačac

Sekretar Enes penzionisan

Enes Bećirbašić, dugogodišnji sekretar LD „Jelen“ Gradačac, nedavno je otišao u zasluženu redovnu penziju. Tim povodom je upriličio lovačko sijelo sa svojim dugogodišnjim saradnicima, članovima radnih tijela Društva i ostalim dragim kolegama. Sijelo je održao u privatnoj režiji u prostorijama lovačkog doma Sekcije „Jasenica“. U lovačkoj atmosferi punoj šale, viceva, lovačkih priča, Enes se oprostio od dužnosti sekretara u koju je maksimalno uložio svoje vještine i ljubav prema lovstvu. Ranije edukovana nova sekretarica Adela Golać brzo i lako se uklopila u lovački ambijent, kazavši da nikad nije iskusila slično, opušteno druženje.

Fahrudin Gromić

Lovačko društvo „Sokolina“ Kladanj Briga o divljači zimi

Lovci Sekcije „Tuholj“ brigu o prihrani divljači u zimskim uslovima iskazuju stalnim iznošenjem hrane u lovišta. Tako su krajem januara, na lokaciji Papala i Brdijelji, organizovano iznijeli žito i dopunili dvije automatske hranilice. Tom prilikom su preuredili nosače i držače automatskih hranilica jer često medvjedi u potrazi za hranom razbiju hranilice. Takođe, iznijeli su i sijeno za srneću divljač, upravo na terene u kojima ona obitava u hladnim danima. Dogovoreno je da naredna akcija bude iznošenje soli u solila, kako bi se i taj segment o brizi divljači upotpunio. U akciji su učestvovali Šarić Mersudin, Šarić Dino, Šarić Elvir, Šarić Meris, Halilović Mirzet zv. Izo i Buševac Adin.

Elvir Šarić

Lovačko društvo „Tuzla“ Tuzla Polaganje lovačkog ispita

Sredinom februara LD „Tuzla“ Tuzla je organizovalo polaganje lovačkog ispita za lovce pripravnike Društva. Od 26 prijavljenih kandidata, ispitu su pristupila 22 pripravnika. Pored njih, ispit su polagala i tri pripravnika LD „Teočak“ Teočak i jedan pripravnik iz LD „Sokolina“ Kladanj. Svi kandidati su pokazali visok

nivo potrebnog znanja i uspješno su položili lovački ispit. Nakon polaganja, prisutnima su se prigodnim riječima obratili Muharem Bahor, predsjednik Komisije za polaganje lovačkog ispita Dževad Korman, predsjednik LD „Tuzla“ Tuzla.

Jasmin Musić

Lovačko društvo „Tuzla“ Tuzla Prihrana umjesto lova

U lovne dane krajem decembra prošle godine Upravni odbor LD „Tuzla“ Tuzla, zbog obilnih snježnih padavina i nanosa, odlučio je da se umjesto lova pozovu svi članovi Društva kako bi što hitnije obavili akciju prihrane divljači kojoj je po takvim složenim meteo uslovima teško doći do hrane. Članovi Društva su se masovno odazvali i tako još jednom pokazali da im je briga o divljači prvenstveni cilj.

Jasmin Musić

Šakalijada

U odličnoj organizaciji LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić, sredinom februara, drugu godinu za redom (s tendencijom da bude tradicionalna), održana je šakalijada, na lokalitetima kojima gazduju sekcije „Humci“ i „Šibošnica“. Domaćin je bila Sekcija „Šibošnica“, na čelu sa njenim predsjednikom Imširović Hasanom. Učestvovalo je oko 270 lovaca iz lovačkih društava SLD TK i drugih lovačkih udruženja iz BiH. Pored lovaca iz LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić, u

šakalijadi su učestvovali lovci iz LD „Kiseljak“ Tešanj, LU „Vukovi sa Drine“ Zvornik, LD „Brčko Distrikt“, LD „Svatovac“ Lukavac, LD „Teočak“ Teočak, LD „Tuzla“ Tuzla, LD „Sokolina“ Kladanj, LD „Majevica“ Srebrenik, LD „Spreča“ Kalesija i LD „Jelen“ Gradačac. Nakon lova u kojem su odstrijelili dva šakala i tri lisice, druženje je nastavljeno u veseloj atmosferi uz ručak, muziku i priču, u velikom šatoru na igralištu u Šibošnici.

Hasan Imširović

Lov lisice, divlje mačke i šakala

U svrsi kontrole brojnosti predatora, time zaštite kvalitete lovišta, odnosno prirodnih staništa plemenite divljači, očuvanja biološke raznolikosti i ekosustava, ali i zaštite domaćinstava, **Operativnim kalendaru aktivnosti u lovištima TK za lovnu 2024./25.** i u martu je predviđen odstrjel štetočina; **lisica, divljih mačaka i šakala.**

Crvena lisica (*Vulpes vulpes*) je najrasprostranjenija štetočina od svih kopnenih mesojeda. Tajna njenog preživljavanja je u tome što se veoma lako prilagođava svakoj sredini. Zahvaljujući svojoj snalažljivosti lisica ima reputaciju inteligentne i lukave životinje. Ima izuzetno razvijena čula vida i sluha što otežava njen lov. Lov na lisice čekanjem je izuzetno naporan, zbog toga što prvo treba obilaziti teren i naći najbolju poziciju za čekanje i izgradnju čeke. Vrlo često je lisicu potrebno u tišini čekati više sati pa je strpljenje neophodno. Pošto se na lisicu uglavnom dugo čeka, najbolje je na pušku postaviti tircijumski nišan ili čak svetleću diodu, koja se napaja iz baterije koja se stavlja na pušku. U jutrima sa obilnom rosom, lisice se mogu naći na mjestima gde je djetelina tek pokošena ili na niskim strnjštima. Idealna mjesta za lov su livade, parlozi kao i šume. Lisica je često zauzeta lovom miševa, koje često nalazi na poljima kukuruza. Za lov lisice čekanjem, najbolja varijanta je da se ima neki mamac (može neki glodar) kog se okači na granu drveta koji je u doletu. Okolo se može prosuti tečnost koja je napravljena ostavljanjem ribe u vodi u flaši zatvorenoj nekoliko dana na suncu. Razlog što se mamac kači na granu je da lisica ne može jednostavno da zgrabi plijen i da odmah umakne, već

da se zadrži na jednom mjestu kako bi uzela cio plijen. Na taj način lovac ima dovoljno vremena da nacilja lisicu. Za lov lisice pogonom kod nas se, barem u brdsko planinskim područjima, uglavnom praktikuje lov sa goničima. Lovci najčešće krenu u lov u ranim jutarnjim časovima i obično traje cijelog dana (do sumraka). Lisica se lakše lovi zimi, u vrijeme parenja kad je njena opreznost na minimumu. Prema Pravilniku o načinu upotrebe lovačkog oružja i naboja, na osnovu Zakona o lovstvu FBiH, za lov lisice dopušteni promjer sačme je 3,5-5,1 mm, a najveća dopuštena daljina gađanja je 50 m. Izuzetno, lisicu je dopušteno je odstrijeliti i lovačkim oružjem s uzljebljenim cijevima najmanjeg kalibra 22 long rifle. Za lov na lisice najpogodnije je koristiti lovačke puške sačmare (municija s prečnikom od 4 mm ili 5 mm) kao i karabini manjeg kalibra. Trofej lisice je lobanja. Lovac u mora voditi računa da lisica može da ima vrlo opasan virus bjesnila koji se može prenjeti na psa, a sa psa i na čovjeka. Zbog toga što se u velikoj mjeri hrani glodarima, lisica je i korisna te bi bilo loše kad bi se potpuno istrjebila.

Divlja mačka (*Felis silvestris*) je široko rasprostranjena u BiH, u gotovo svim staništima, bez obzira na nadmorsku visinu, gdje se živi na predatorski način. Lovi sve životinje koje može savladati; zečeve, miševe,

ptice, poljske i šumske koke, tvora, malu i veliku lasicu itd. Lovi prikradanjem i zaskokom ili dočekom i zaskokom plijena na njegovim premetima, stazama ili uz nastambe gdje nanosi štete i domaćoj peradi. Iako su vrlo slične, za razliku od domaće, divlja je mačka krupnija i snažnije građe. Divlja mačka ima vrlo dobro razvijena sva čula, a posebno vid. Zahvaljujući tome dobro se snalazi i u gotovo potpunom mraku. Njena brojnost je u opadanju, vjerojatno zbog toga je što su plahe pasmine koje određuju malu sposobnost prilagođavanja na uvjete biotopa koje je danas uveliko definirala ljudska aktivnost. Prema Pravilniku o načinu upotrebe lovačkog oružja i naboja, na osnovu Zakona o lovstvu FBiH, za lov na divlje mačke dopušteni promjer sačme je 3,0-4,5 mm, a najveća dopuštena daljina gađanja je 50 m. Izuzetno, divlju mačku je dopušteno je odstrijeliti i lovačkim oružjem s užljebljenim cijevima najmanjeg kalibra 22 long rifle. Trofej divlje mačke je lobanja i krzno. S obzirom da ulazi u lisičje jame, oboljeva od šuge i bjesnoće, ali u širenju bjesnoće uslijed male brojnosti, nema niti približan značaj kao lisica. Osim toga redovno ima parazite u krznu i koži poput buha i krpelja.

Zlatni šakal, čagalj (Canis aures) je autohtona vrsta, ali nije zaštićen s obzirom da je velika štetočina. Vrlo brzo preuzima teritorij i čini štetu divljači i domaćim životinjama. Šakali nemaju puno prirodnih neprijatelja pa njihova populacija lako raste. Ljudi ih često zamjenjuju s vukom. Najvažnija razlika je u tome da je vuk mnogo krupniji i veći, dok su zlatni šakali vitkiji. Vukovi također imaju veći i bujniji rep. Iako i vukovi zavijaju oni to čine dubokim i prodornim glasom, dok zavijanje šakala više liči na cviljenje. Šakali su također puno plašljiviji od vukova i puno manje oprezniji. Šakal može živjeti u čoporu sa kojim lovi krupni plijen, dok manje glodavce savladava sam. Prilikom obrane

svog teritorija ne bira sredstva i zna biti vrlo agresivan. Prostor označava izmetom i mokraćom. Boji se vukova i uzmiče od njih, ali lisice tjera sa svog područja jer su one slabije. Zbog toga se populacija lisice jako smanji na područjima u kojima se pojavi čagalj. U nekim slučajevima lisice se potpuno povuku s tog teritorija, a isto tako šakal će se povući s teritorije gdje vuk obitava. Šakali su pretežno mesojedi i hrane se malim sisavcima, pticama, gmazovima i insektima. Također jedu voće, bobice i biljke ako nije dostupna druga hrana. Odlični su lovci, za što su zaslužna njihova oštra osjetila. Čagalj ima izvrstan sluh i brzinu te odlično funkcionira u čoporu što ga čini vrlo uspješnim lovcem. Krupniji plijen uglavnom ne lovi. Šta više, može se smatrati da je šakal ekološki koristan jer je strvinar. Ne treba ga istrjebiti jer je glavni sanitarac, ali treba vršiti redovan odstrjel. Kod nas su popularne hajke šakalijade, skupni lov na ovog vještog i brojnog predatora. Trofej šakala je lobanja i krzno. Prema Pravilniku o načinu upotrebe lovačkog oružja i naboja, na osnovu Zakona o lovstvu FBiH, za lov šakala dopušteni promjer sačme je 3,5-5,1 mm, a najveća dopuštena daljina gađanja je 50 m. Izuzetno, šakala je dopušteno je odstrijeliti i lovačkim oružjem s užljebljenim cijevima najmanjeg kalibra 22 long rifle.

Pas je prva pripitomljena vrsta životinje i pratitelj čovjeka u svim dijelovima Zemlje još od kamenog doba. Najstariji pronađeni kosturi psa stari su 12 hiljada godina.

Pas koji se čovjeku pridružio prije desetak hiljada godina danas je uz mačku najrašireniji kućni ljubimac u svijetu. Procjenjuje se da na području SAD i Zapadne Evrope danas živi oko 90 miliona pasa.

Priča o najstarijem četveronožnom sudrugu čovjeka počinje pojavom carnivora, sisavaca koji pripadaju razredu zvijeri prije 50 miliona godina. Iz tog razdoblja potiču i najstariji fosili životinja iz porodice zvijeri miacida - kratkonogih mesoždera dugačka tijela nalik vuku ili lasici sa svojstvenim zubalom, koje nalazimo i u današnjih mesoždera. Gornja čeljust se sastojala iz šest razmjerno malih sjekutića, dvaju snažnih kljova i šest kutnjaka, a donja čeljust iz šest sjekutića, dvaju kljova, osam prednjih zubi i šest kutnjaka.

Upravo se iz ove vrste razvio domaći pas (Canis familiaris) koji zajedno sa vukom, kojotom, čagljem i lisicom pripada porodici Canidae. Kao porodica, Canidae se pojavljuju sredinom tercijara prije 25-30 miliona godina, a njezini članovi žive po svim kontinentima osim na Antarktiku - u pustinjama, hladnom sjeveru i dubokim šumama. Budući da porijeklo psa seže u tako daleku prapovijest, rekonstrukcija razvoja domaćeg psa moguća je tek kao pretpostavka. Prema Charlesu Darwinu, ocu teorije evolucije, razvio se iz nekoliko vrsta pripadnika porodice Canidae, vjerojatno od vuka, kojota i različitih tipova šakala. Austrijanac Konrad Lorenz, dobitnik Nobelove nagrade i jedan od poznatijih savremenih zoologa, modificirao je ovu teoriju i smatra da su se neke vrste pasa razvile od vuka, no većina ih je nastala od zlatnog šakala. Kasnije je, međutim, korigirao ovu teoriju utvrdivši da su psi potomci azijske vrste vuka. Danas, među naučnicima prevladava mišljenje da je

pas nastao pripitomljavanjem vuka, premda ne postoji ni morfoloških ni behaviorističkih osnova koje bi ukazivale na to da je vuk predek psa. Jedan od najjačih argumenata u korist teorije o vuku i psu polazi od toga da je domaći pas upravo kao i vuk životinja s izraženim društvenim osobinama za razliku od čaglja i kojota. Pretpostavlja se da je do prvih veza između čovjeka i vuka došlo još prije 40 hiljada godina pojavom Homo sapiensa. Pojava domaćeg psa, međutim, datira od prije 12-15 hiljada godina, a sigurno je da je pred kraj ledenog doba, prije 10 hiljada godina, veza između čovjeka i psa bila potpuna i nepovratna. To ujedno znači da je pas bio i prva pripitomljena vrsta, prije svinje, goveda, patke ili ovce.

Tko je pri susretu čovjeka i vuka napravio prvi korak? Sigurno je da čovjeka kamenog doba, koji je nakon lova sjedio uz vatru, nisu posebno uznemirivali pogledi svjetlucavih očiju vukova, koji su se s dolaskom noći počeli šuljati oko njegova ognjišta. Štitila ih je vatra upravo a jedan dio ulovljene hrane su i psima dobacivali. Stručnjaci smatraju da su se prvi vukovi na ovaj način sprijateljili sa čovjekom, a s vremenom preuzeli i ulogu čuvara njegovih nastamba. Kasnije su mu počeli pomagati u lovu, pri vuči ili pri čuvanju stada. Ni danas ne možemo reći je li vuk ukrotio samog sebe ili ga je ukrotio čovjek i konačno pripitomio one koji su se odmetnuli od vučjeg čopora, gdje je vladala bespoštedna borba za prevlast i priključili se ugodnijem društvu u „ljudskom čoporu“. Sigurno je da je od trenutka kad je čovjek uhvatio prvo mladunče vuka, othranio ga i njegove potomke više nije puštao na „slobodu“, a da toga i nije bio svjestan, započeo svojevrsnu prirodnu selekciju. Domestikacija ili pripitomljavanje vuka počelo je, dakle, tako što je čovjek tako reći izolirao nekoliko primjeraka ove životinjske vrste držeći ih u uvjetima koji su se uveliko razlikovali od njihove prirodne životne okoline. Upravo zahvaljujući malom broju životinja koje je čovjek mogao

uzgojiti i njihovi su potomci lakše razvijali nova genetička obilježja. Što je odabir bio strožiji to su i razlike u odnosu na prve uzgojene životinje bile veće. Više se nije radilo, kao kod svih domaćih životinja, o prirodnoj selekciji, već je sad čovjek odlučio o tome koje će osobine životinja nasljeđivati. Pripitomljavanje psa vjerojatno je počelo na raznim dijelovima Zemlje jer se već od samog početka uzgoja današnjeg psa mogu uočiti različite pasmine. Pri ovoj selekciji koja se temeljila na iskustvu i provodila tokom hiljade godina, odlučujuću su ulogu imali geografski i klimatski uvjeti, ali i specifične okolnosti okoline u kojoj se životinja pripitomljivala. Tako su se s vremenom razvili razni tipovi pasa - od velikih snažnih planinskih pasmina do vitkih prerijskih pasa i niskih pasmina.

Stručnjaci se ne mogu složiti još ni sad o predjelu Zemlje gdje je bio pripitomljen prvi pas. Je li to bilo mladunče sivog vuka sjevera, koji je živio blizu ljudskih naselja, ili indijskog vuka kojeg je čovjek lovio radi mesa, ili pak pustinski vuk s Bliskog istoka, a možda i vuk koji je živio na Tibetu i u predjelima sjeverne Indije? Pretpostavlja se da je mali zapadni azijski vuk (*Canis lupus arabs*) bio praotac većine evropskih i južno-azijskih pasmina, uključujući i dinga; mali kineski pas bio je vjerojatno predak prvih kineskih pasa, a sjevernoamerički vuk praotac eskimskog psa. Sigurno je da je dolazilo i do miješanja, koja su dovela do novih pasmina. Svaka se od ovih pasmina dalje razvijala i tako su nastajale međusobno različite pasmine - različita krzna, građa, slušne i vidne sposobnosti, karakter i temperament.

Većina pasmina, koje danas poznajemo, konsolidirala se krajem XIX i početkom XX vijeka, ali su osnovni tipovi pasmina kao što su, lovni psi, psi ovčari ili kućni psi, bili poznati još u starom Egiptu. Prvi crteži psa, koji podsjećaju

na današnjeg, potiču od prije tri hiljade godina. Bio je to veliki težak lovački pas tipa buldoga iz Azije čiji su crteži pronađeni na zidovima Asiraca i Babilonaca. Čini se da je ovaj pas bio treniran za lov i borbu. Postojali su i hrtovi i kratkonogi psi iz Egipta; u Evropi iz željeznog doba su nađeni ostaci pasa različitih veličina, u Kini je poznat pekinezer iz vremena 700 godina p. n. e. Premda o postojanju pasa ovčara i vodiča nema valjanih dokaza ipak je sigurno da su se psi u ovu svrhu uzgajali u Evropi i u drugim dijelovima Zemlje nekoliko hiljada godina. U svakom slučaju Rimljani tačno razlikuju lovačke pse, kućne, ovčare, sportske, pse koji se koriste u ratu i pse za borbe u arenama. Neki od pasa što su ih naslikali umjetnici starog Egipta čini se da imaju ulogu pratitelja čovjeka poput današnjeg psa, no konačna potvrda o psu kao kućnom ljubimcu datira nekoliko stotina godina p. n. e. u Grčkoj, gdje se pojavljuje pas tipa maltezera. Premda su glavne skupine pasa razvijene već vrlo rano, sve do Charlesa Darwina, nešto više od stotinu godina nije bilo nikakva znanja o evoluciji ili mehanizmu nasljeđivanja različitih obilježja. Tek su pojavom natjecateljskih izložbi pasa utvrđeni standardi za pojedine pasmine u pogledu veličine, oblika i boje kakve i danas poznajemo. Zanimljivo je da je u Velikoj Britaniji koja je od doba Rima središte uzgoja pasa, prva službena natjecateljska izložba pasa održana u Newcastleu 1859, i to samo za pointere i setere. Bez obzira na znanja, standarde ili izložbe, činjenica je da je pas, otkako se prije deset hiljada godina pridružio čovjeku kao lovac, postao važnom karikom u razvoju ljudske vrste. Kasnije, mnogi bi farmeri stradali bez pomoći psa koji je vremenom postao nezamjenjiv u lovu. Nema ni jednog razdoblja savremene civilizacije u kojoj pas nije igrao važnu ulogu.

Bosanski oštrolaki gonič – Barak

Barak je bosanskohercegovačka autohtona pasmina prvenstveno namijenjena za lov na krupnu i sitnu divljač. Glavne osobine su temperamentnost, hrabrost i upornost. Veoma je dobrog karaktera, otporan i tvrd u teškim uslovima lova na bosanskohercegovačkim planinama. Istrajan je i uporan

gonič, sa srednje visokim do dubokim glasom. Ima tipične karakteristike ove skupine koji gone divljač, prate ranjenu divljač i sprečavaju je u daljnjem bijegu i tako lovcu pružaju priliku da je odstrijeli. Barak je snažan pas, duge i

NEMA LOVA BEZ DOBROGA GAROVA

U najkraćem o šest izvrsnih balkanskih izdržljivih, hrabrih i inteligentnih lovačkih pasa

srednje široke glave. Ima dugu i čekinjastu dlaku, koja se sastoji od dva sloja. Osnovne boje su mu pšenično žuta, žuto-crvena, zemljanosiva i tamnosiva.

Srpski trobojni gonič

Trobojac je snažnog tijela i temperamenta, živahan je, pouzdan, privržen i energičan. Ima dobro razvijen njuh i odličan je gonič. Upotrebljava se za lov pogonom krupne i sitne dlakave divljači. Srednje je veličine, robusne mišićave konstrukcije. Dokazao se kao vješt i izdržljiv lovac čije takve lovačke sposobnosti najbolje dolaze do izražaja na kamentiom ili u korov zaraslom terenu. Osnovna boja je tamnocrvena (lisičije crvena) s crnim plaštom ili sedlom. Crna se može protezati od glave gdje formira crne tačke na sljepoočnicama. Bijela zvijezda na glavi i plamičak se proteže od njuške formirajući kompletnu ili djelimičnu ogrlicu ispod i oko vrata. Bjeline su dozvoljene na prsima i mogu se protezati do kraja prsnog koša dosežući trbuh i s unutrašnje strane nogu. Vrh repa može biti bijel.

Srpski (Balkanski) gonič

Balkanac je srednje veliki gonič, veoma je izdržljiv, energičan, temperamentan, živahan i pouzdan pomoćnik u lovu. Upotrebljava se za lov na krupnu i sitnu krznenu divljač. Dlaka mu varira od žučkasto-crvene ka hrđacrvenoj preko lisičije crvene s crnim sedlom ili plaštom.

Crna boja na glavi i na sljepoočnicama pravi crne oznake a na prsima je dozvoljena mala bjelina.

Posavski gonič

Posavac je istrajan gonič koji se posebno koristi za lov zeca, lisice, divlje svinje, a može se koristiti i kao krvosljednik. Univerzalan je gonič jasnog i zvonkog glasa za lov na svim lovačkim terenima. Dobročudan je, nije plašljiv ni agresivan, temperament je umjereno živahan. Vrlo je privržen svom gospodararu. Snažne je građe, srednje veličine, skladnih pokreta. Karakteristična je crvenakasto-žuta boja u svim njenim tonalitetima po tijelu te bijelim oznakama na glavi, vratu, prsima, grudištu, trbuhu, donjim dijelovima nogu i vrhu repa.

Istarski kratkodlaki gonič

Istarski kratkodlaki gonič je vrlo brz, agiln, ustrajan i spretan, dobroćudan, poslušan i privržen vlasniku. Blag je i nježan, ali nije plašljiv ni agresivan. Najčešće se koristi u lovu na zečeve, lisice i divlje svinje, a može se koristiti i kao krvosljednik. Srednje je veličine, vitkog elegantnog tijela, bez grubosti, skladnih pokreta, kratke fine dlake, snježnobijele boje s narančastim oznakama po glavi i tijelu.

Crnogorski planinski gonič

Crni gonič je rijetka pasmina čiji su glavni zadaci lov na lisice i zečeve iako ni veće životinje nisu isključene kao što su srneća i crna divljač. Srednje je veličine, robusne konstrukcije, agilna, privržen vlasniku. Poslušan je i pouzdan gonič vrlo živog temperamenta. Osnovna boja je crna s paležnim oznakama na nadočnjacima, njušci i na donjim djelovima nogu. Boja paleža je lavlja do svijetlo crveno-žute boje koja ide do crvenozagazite i crvenovatrene.

Rijetke pasmine u našim lovištima

Grand Anglo-Français Tricolore

Grand Anglo-Français Tricolore, veličanstveni trobojni gonič, predstavlja spoj engleske snage i francuske elegancije. Veliki englesko-francuski trobojni pas je pasmina koja se koristi kao gonič, najčešće u čoporima. Ova pasmina je dobijena križanjem francuskih goniča i engleskih lisičara. Ovaj plemeniti gonič, tipični trobojac, ima izrazito duge noge, duge spuštene uši te dugačak rep. Njegovo kratko dvoslojno krzno je trobojno, crno bijelo i smeđe boje. Visina u hrptu je 60-72 cm a može težiti između 33 i 36 kg. Kombinacija trobojnog Poitevinsa i Engleskog lisičara snažno je uticala na ovu pasminu na mnogo načina. Ovi psi su snažni i zbijeni poput terijera sa snažnim krznom. Najčešće se koriste za lov krupne divljači (jelenska, srneća i crna divljač) te za lov lisica. Grand (veliki) se ne mora odnositi na samu veličinu psa, nego se to ime odnosi na veliki broj pasa u čoporu koji se koristio. Ova pasmina je prepoznata u zemlji nastanka od strane francuskog kinološkog društva, a međunarodno je priznata 1983. godine dodavanjem u FCI grupu VI, veliki goniči. U francuskoj se Grand Anglo-Français uzgajaju i koriste

kao lovački psi. Pasmu je pronašla put do Amerike, gdje je priznata u Američkom kinološkom savezu te je stavljena među lovačke goniče. Pasmu je također registrirana na međunarodnim svjetskim lokacijama, a uzgajivači ovu rijetku pasminu posebno nude lovcima. Ovaj gonič treba puno vježbe. Obično se drže u velikim čoporima u ruralnim područjima pa postoji opasnost da se ne bi prilagodili gradskom i obiteljskom životu, iako su vrlo dobrodušni. Pustiti ga s uzice u gradu moglo bi biti vrlo opasno zbog njihova izrazito izraženog lovačkog instinkta. Trobojno krzno se sastoji od tri boje, crne, smeđe i bijele, a razbacane su površinski. Česte su pojave pigmentata eumelanina i phaeomelanina. Zbog eumelanina ovi psi imaju crni plašt na leđima, a trbuh i prsa su smeđa ili crvena zbog phaeomelanina. Izrazito su povoljni za lov na velikim terenima te mogu goniti vrlo dugo. Njihova upotreba je vrlo uspješna, ali zbog toga što su vrlo rijetki kod nas ih ili nema ili ih malo koji lovac ima. Dakle, njegova rijetkost i specijalizirana upotreba ga čine dragocjenim među lovcima.

Veliki tetrijeb – gluhan

Biologija vrste, lov

Veliki tetrijeb (*Tetrao urogalus*) je šumska ptica stanarica iz reda koka s raskošnim perjem koja može težiti do pet kilograma, a često naraste i do 85 centimetara dužine. Živi u visokim, gustim četinarskim ili mješovitim šumama, koje se nalaze iznad 1.200 mnv. Procjenjuje se da sveukupna evropska populacija ove vrste broji između 760.000 i 1.000.000 gnijezdećih parova. Glava mužjaka je crna, a leđa su smeđe boje s crveno-smeđim krilima i izrazito bijelom mrljom koja se nalazi na krilu. Zeleni vijenac pruža mu se oko vrata, a oči su mu omeđene crvenim polumjesecima. Ženke su mnogo jednostavnije izgledom i nemaju perje šarenih boja već su uglavnom smeđe i prugaste. Njihova boja im je od iznimne pomoći jer im služi kao kamuflaža i dobra zaštita od grabljivica. Mužjaci žive samostalno, a veoma rijetko u manjim grupama. Koka sa mladima živi u porodičnim jatima do početka zime. Dan provode na zemlji u potrazi za hranom, a predveče uzleću na drveće gdje noćivaju. Hrane se pupoljcima drveća, lišća ili iglicama četinara, šumskim bobicama, jagodama, borovnicama, sjemenjem, puževima i insektima. Pjetao se zadovoljava grubljom hranom od koka i pilića. Predatori su im: lisica, kune, divlje mačke, jastrebovi i orlovi. Proljeće je omiljeno godišnje doba za tetrijebe jer je to vrijeme kada započinje njihov ljubavni ritual i kada dolazi do parenja. Tokom sezone parenja, koja traje od sredine aprila do sredine maja, mužjaci se okupljaju uvijek na istim mjestima koja se zovu pjevališta ili bojine (bojište). To su obično istočne, osunčane padine planine, koje su obrasle mladim i starim drvećem. „Ljubavna igra“ počinje na deblu na kojem je mužjak prenoćio. Kada svane, on se kreće po deblu i počinje da kljuca po njemu, u početku tiho, a onda sve jače i jače, do glavnog, najjačeg udarca koji podsjeća na vađenje čepa iz boce. Na taj način priziva ženke. Potom pjetao pruža glavu, uzdiže je gore i prema naprijed, šepuri perje na glavi i vratu i oglašava se cvokotavim glasovima, koji sve brže slijede jedan za drugim, sve dok ne odjekne prva strofa i ne počne brušenje. Brušenje se sastoji od siktavih glasova i vrlo je slično brušenju kose, po čemu je i dobilo ime. Za vrijeme brušenja tetrijeb ne čuje i znatno slabije vidi, naročito objekte ispod sebe jer tada diže glavu. Pri brušenju ne čuje zbog glasnoće zvuka i mehanizma u uhu koji mu zatvara dovodni slušni kanal. Vid mu je smanjen i zbog prekrivanja oka očnim kapkom, koji za vrijeme brušenja treperi. Tetrijebova pjesma se čuje 150 do 200 metara daleko. Nakon toga, mužjak započinje ples na zemlji, spuštenu krila i raširenog repa kruži oko svoje ose, a potom i oko jedne ili više koki, koje

ga podržavaju kokodakanjem. Kada osvoji koku, ubrzo je nakon parenja napušta i udvara se drugoj. Na bojini se često pojavi i drugi, nepozvani mužjak. Tada započinje borba između mužjaka za pjevalište i koke. Protivnici se zaskaču, ključaju ostrim kljunovima i šire krila, sve dok slabiji ne prizna poraz, tako što sklopi krila i nakostriješeno perje i napusti bojište. Tada pobjednik nastavlja sa svojim plesom i udvaranjima. U toku sezone parenje jedan mužjak oplodi 4-6 ženki. Odrasle ženke snesu 6-12 jaja, koje gnijezde u plitkom udubljenju na zemljištu polažući jaja u skrivenu travu ili paprat. Potomcima treba tridesetak dana da se izlegnu, a sposobni su odmah izaći iz gnijezda. Već za mjesec dana ti ptići mogu i poletjeti.

Ležanje na jajima traje 26-28 dana. Veliki tetrijeb se još naziva gluhan jer u vrijeme parenje postaje gluha pa ne čuje lovce i tako postaje lak plijen. Za nekog ko se veoma zaljubio pa ništa oko sebe ne vidi i ne čuje, koristi se izraz - zatetrijebio se. Veliki tetrijeb je ranjiva vrsta na čiju brojnost utiču: teški životni uslovi (klima i reljef), krivolov, učestali požari, boravak stoke i pastira na njihovim staništima i predatorstvo. Populacija tetrijeba gluhana u BiH je već dugo ugrožena s trendom opadanja, tačnije na ivici izumiranja, zbog čega je veliki tetrijeb mužjak, prema Zakonu o lovu FBiH, svrstan u lovosatjem zaštićenu divljač, a za koku velikog tetrijeba je određena stalna zabrana lova sukladno „Crvenoj listi“. Zaštita ove zahtijevne vrste moguća je samo uz međusektorsku suradnju zaštitara prirode, lovaca i šumara. Ova vrsta je dobar primjer koliko je kompleksna zaštita životinja u divljini i koliko različitih faktora ima uticaj u tome.

Prema Operativnom kalendaru aktivnosti u lovištima TK za lovnu 2024./25. godinu, lov tetrijeba mogu planirati ona lovačka društva koja po GPG-a lovištem imaju u planu mogućnost odstrjelja, i to u periodu od 1. do 30. aprila. Prema Pravilniku o načinu upotrebe lovačkog oružja i naboja, na osnovu Zakona o lovstvu FBiH, za lov na velikog tetrijeba najmanji dopušteni kalibar je 5,56, dopušteni promjer sačme je 4,0-5,1 mm, najmanja dopuštena kinetička energija zrna na 100 m je 1.000 džula, najmanja dopuštena težina zrna je 3,24 g i najveća dopuštena daljina gađanja je 100 m. Lovi se u otvorenom lovištu, u vrijeme parenja. Trofej je cijeli preparirani primjerak velikog tetrijeba mužjaka, odnosno glava sa vratom i repnim perima.

WINCHESTER SXR Vulcan

poluautomatski lovački karabin

Poluautomatski lovački karabin Winchester SXR Vulcan nosi ime Winchester ali na njemu ništa nije urađeno u Americi. Cijev i najvitalniji dijelovi mehanizma su urađeni u fabrici FN Browning u belgijskom Herstalu. Orahovina za kundak uvezena je iz Turske, sitniji detalji su nabavljeni kod kooperanata, o kojima firma ne želi da daje podatke, a cijela puška je kompletirana (sastavljena) i završno testirana u Portugalu.

Konstruktivna dokumentacija, crteži dijelova i tehnološke liste su Winchesterovi, ali i oni se, zbog unifikacije pojedinih sklopova oružja, oslanjaju na već postojeće poluautomatske karabine FN Browning. I to na najnovije nasljednike slavnog Brauninga: modele Bar Short Trac i Bar Long Trac. Princip rada Vulcana se zasniva na pozajmici gasova, koji se kroz otvor na polovini cijevi odvođe u gasni cilindar. U cilindru gasovi djeluju na klip, koji kinematskim sistemom klipnjače i poluga omogućava rad zatvarača. Dotok sagorjelih gasova može da se reguliše tako da kod ovog poluautomata mogu da se koriste najrazličitije laboracije u okviru jednog kalibra. Dvije bočne paralelne poluge djeluju na masivni, dvodelni zatvarač. Tijelo zatvarača u sebi nosi pokretni prednji dio, koji ima mogućnost rotacionog kretanja. Na tom pokretnom dijelu se nalazi čak sedam zabravljujućih bregova. Ovih sedam bregova u ukupnom zbiru daju veliku, zabravljujuću površinu. Bravljenje se obavlja direktno u cijevi. Gasni cilindar, klip i ležište metka fino su brušeni pa tvrdo hromirani tako da obećavaju gladak rad i dug radni vijek. Pokretni prednji dio zatvarača nosi masivni izvlačač i izbacivač čahura. I jedan i drugi su pod dejstvom nezavisnih, spiralnih

opruga. Pokretni unutrašnji podsklop zatvarača je mat bruniran, dok je spoljašnji zaobljeni nosač zatvarača mat hromiran. Iza široke ručice zatvarača se nalazi crveni indikator nategnutosti i mehanizma. Sanduk (risiver) je od čvrstog, laganog dur-aluminijuma. S gornje strane ima četiri navojna otvora za prihvat montaže optičkog nišana. S donje strane risivera, pomoću dvije jake čivije, pričvršćen je udarni mehanizam, koji je po ugledu na Winchester pamp-ekšn i poluautomatske sačmarice, smješten u crno polimersko kućište. Iako neki lovci baš ne vole upotrebu polimera na puškama, činjenica je da su rijetko zabilježena oštećenja ovog dijela. Korjen ovog možda leži i u tome što polimer mnogo bolje podnosi snažne vibracije pri opaljenju od većine drugih, livenih legura lakih metala. U štitniku obarača se nalazi okruglo dugme poprečne kočnice. Otkočen položaj pokazuje široki crveni prsten. Interesantno je da ljevoruki strijelci mogu lako da preokrenu ovu komandu kočnice i prilagode je sebi. Baš kao i kod Browning Bar Short i Long Trac, poluga za oslobađanje okvira nalazi se s prednje strane štitnika obarača. Postoje kao opcija dva načina vezivanja okvira za municiju. Okvir koji rotira oko prednjeg šarnira i odvojivi, izmjenjivi okvir. Proizvođači lovačkih karabina pribjegavaju ovim kombinovanim rješenjima jer zakoni pojedinih zemalja ne dozvoljavaju korišćenje karabina s odvojivim – izmjenjivim okvirom. Winchester Vulcan radi samo u kalibrima .270 WSM, .30-06 Springfield i .300 Win. Magnum, kapacitet okvira je četiri metka .30-06 Sprg, odnosno tri magnuma. Možda se čini siromašan izbor ponuđenih kalibara, ali činjenica je da pokrivaju svu svjetsku lovnu visoku divljač,

izuzev afričkih „big five“. Dakle, cijev, puška je rađena u Herstalu, postupkom hladnog kovanja. Na sebi ima kosi, brzi Battue zadnji nišan i podesivu crvenu pravougaonu mušicu. Oba nosača ovih nišana su urađena od crnog polimera. Dužina cijevi za sve kalibre je 535 mm. Orahov kundak ima fino čekirane površine i lepe zaobljene linije. Izgledom posebno plijeni moderno dizajniran podkundak, koji ima veliko W na mestu spajanja cijevi i sanduka. Iako podsjeća na Browning Bar Long-Short Track, Vulcan je posebno skladna, veoma dopadljiva puška. Relativno je laka (3,3 kg) tako da je pogodna za lov i pogonom i čekanjem.

IN MEMORIAM

Memić Samir zv. Coco
(1974. - 2025.)

Lovci LD „Jelen“ Gradačac su ostali bez dobrog, duhovitog čovjeka i kolege, bez svog Samira, koji će posebno nedostajati članovima Sekcije „Međida Gornja“. Pamtit će ga kao velikog prijatelja i lovca. Nek mu je rahmet.

LD „Jelen“ Gradačac

Bošnjaković Ismet
(1940. - 2023.)

I nakon dvije godine od kako su članovi LD „Toplica“ Živinice ostali bez svog Ismeta svi ga se rado sjećaju kao vrijednog i uzornog domaćina, dugogodišnjeg počasnog lovca, posebno lovci Sekcije „Dubrave“.

LD „Toplica“ Živinice

Hasanović Salkan
(1952.-2024.)

Salkan je bio lovac LD „Spreča“ Kalesija od 1977. godine. Kao vrijedan i pošten član Sekcije „Rainci“ bio je angažovan na mnogim i raznim poslovima na unapređenju lovstva na području Kalesije. Za taj svoj doprinos nagrađen je raznim lovačkim priznanjima, a 2007. godine je dobio diplomu počasnog člana. Nek mu je rahmet.

LD „Spreča“ Kalesija

Lovačko društvo „Tuzla“ Tuzla

Meh (Martin) Andrija
(1927. - 2024.)

U 98. godini života, na kraju prošle godine, preminuo je najstariji lovac LD „Tuzla“, omiljeni prijatelj, otac, djed, antifašista Andrija Meh, koji je služio za primjer svim ostalim članovima. Njegov dug životni vijek bio je prepun časnog djelovanja. Učesnik je Drugog svjetskog rata, a kao pripadnik NOVJ učesnik je i Bitke na Sutjesci. Četiri puta je bio ranjen

pa je pobjedu nad silama osovine dočekao kao ratni vojni invalid. I u miru nije odustajao od aktivnosti utemeljenih na antifašističkoj ideji i ljubavi prema istini, pravdi i čovječnosti. Za svoj ratni put i posleratni društveno-politički angažman dobio je mnoga odlikovanja i priznanja. Lovac je od 1959. godine i u svojoj lovačkoj karijeri je uvijek bio primjer ostalim lovcima, naročito mladima koji su puno toga naučili o ljubavi prema prirodi, lovu i lovačkoj etici. Društvo i Savez je cijenilo i poštovalo njegovu uzoritost pa su mu dodijelili diplomu počasnog člana nakon što je dobio mnoga i razna lovačka odlikovanja i priznanja. Svi će ga se sjećati uz zahvalu na konstruktivnoj saradnji, volji i znanju da unapređuje lovstvo i drugarstvo kroz svoju plemenitu narav i čvrst kakarakter. Neka mu je vječna slava i hvala.

Jasmin Musić

Ancient heritage, new experience. Antička baština, novo iskustvo.

FeHoVa
Fair Fielding, Hunting and Area
International Exhibition
6-9 February 2025
hungexpo

